

Nei til Atomvåpen,
Sentralen, Øvre Slottsgate 3, 0157 Oslo
Telefon: 94146359
Email: post@neitilatombvapen.org

9. oktober 2023

Innspill til langtidsplan for forsvarssektoren: Sikkerhet uten atomvåpen

Krigen i Ukraina og Russlands gjentatte trusler om bruk av atomvåpen har senket terskelen for bruk av atomvåpen betraktelig. Atomtabuet står for fall. Derfor er det avgjørende at også Norge nå bidrar til en ny sikkerhetspolitisk orden uten trusler om bruk av atomvåpen. Internasjonalt nedrustningsarbeid bør få en mer sentral rolle i Norges forsvars- og sikkerhetspolitikk de neste tiårene. Norge må ta konkrete steg bort fra kjernefysisk avskrekking i vår sikkerhetspolitikk og innta en aktiv rolle for kjernefysisk nedrustning, ikkespredning og avspenning.

Samtlige atomvåpenstater vil i overskuelig fremtid modernisere sine atomvåpen, og vi er derfor inne i et kvalitativt våpenkappløp. Kappløpet består av nye, raskere atomvåpen som skaper ustabilitet og reduserer varslingstiden mellom atomvåpenstatene. Dermed øker også faren for ulykker og utilsiktet bruk av atomvåpen. Når nå nye atomvåpen utvikles, åpner dette også for nye måter å bruke atomvåpen på. **Dette må motarbeides for at atomvåpenenes rolle i sikkerhetspolitikken ikke skal økes.** Videre ser vi også en økning i antall atomvåpen, hvilket også åpner for nye kvantitative våpenkappløp, da med utgangspunkt i Kina, India, Nord-Korea og Pakistans pågående opprustning.

Våpenkappløp er et uttrykk for gjensidig mistillit mellom atomvåpenstatene. **Det er akutt behov for tiltak for tillitsbygging, mer åpenhet, forbedrede varslingsrutiner og gjensidig begrensninger om doktriner, beredskapsnivå og utplassering.** Dette er en viktig utfordring som Forsvaret må bidra til i sin virksomhet.

Vi vil se hyppigere øvelser, økt etterretningsaktivitet, overvåking og maktdemonstrasjoner av relevans for atomvåpen i norske nærområder. For å redusere spenningen mellom stormaktene i våre nærområder, bør Norge jobbe for lokale avspenningssoner. Slike soner vil forebygge at mindre hendelser kan utvikle seg til kriser, der atomvåpen i verste fall kan bli

tatt i bruk. Når atomvåpen normaliseres og får større plass i sikkerhetspolitiske doktriner, må Norge, med våre allierte, øke innsatsen for å stigmatisere og delegitimere atomvåpen. Norge bør være tilstede der nedrustning diskuteres og løfte frem de humanitære konsekvensene av atomvåpen. Derfor bør også Norge tilslutte seg FNs atomvåpenforbud (TPNW).

Norge bør søke å styrke alle multilaterale arenaer for nedrustning og ikkespredning av atomvåpen. Ikkespredningsavtalen vil være bærebjelken i norsk atomvåpenpolitikk det neste tiåret. Norge må derfor legge særlig innsats for fremdrift innenfor denne rammen.

Som alliert har Norge et særlig ansvar for å redusere atomvåpens rolle i Natos sikkerhetspolitiske doktriner. Innføring av ikke-førstebruk av atomvåpen som prinsipp i Nato bør prioriteres i denne sammenheng. Det vil være et viktig tiltak for å øke forutsigbarheten rundt bruk av atomvåpen, og dermed redusere atomvåpenenes sikkerhetspolitiske rolle, med umiddelbar effekt.

Etter Nei til Atomvåpens mening er det ikke i norsk sikkerhetspolitisk interesse å bli forsvart med atomvåpen. Norsk forsvarsplanlegging må fokusere på å unngå atomangrep på norsk jord. Et moderne norsk forsvar må forsvare norsk suverenitet uten trusler om bruk av atomvåpen. Norge er best tjent med å bygge sitt forsvar på konvensjonelle krigsmidler, og ikke på våpen som ved bruk vil utløse en humanitær katastrofe og være et brudd på krigens folkerett.

Nei til Atomvåpen vil anbefale følgende tiltak for å styrke norsk sikkerhet:

- Styrke nedrustningsarbeidets rolle i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk.
- Arbeide for at prinsippet om ikke-førstebruk av atomvåpen blir del av Natos strategi.
- Samarbeide med land i og utenfor Nato om å redusere atomvåpens rolle i sikkerhetspolitikken.
- Styrke dialog, tillitsbygging, åpenhet og varslingsystemer i Nordområdene.
- Sikre at norsk suverenitet kan forsvares med konvensjonelle midler, uten bruk av atomvåpen.
- Arbeide for etablering av lokale avspenningssoner for å forebygge bruk av atomvåpen.
- Norsk tilslutning til FNs atomvåpenforbud.

Med hilsen

Lars Egeland
Styreleder i Nei til Atomvåpen Norge